

Родинні історії

(замість передмови)



На сімейній раді, яку несподівано зібрала бабуся Тетяна, напевне крилася якась таїна. Я відчувала це всім своїм маленьким невгамовним еством. Довгоноса тваринка-цікавість, яка, мабуть, народилася одночасно зі мною, за чотири роки сформувалася у доволі кусюче звірятко. Воно не давало мені спокою ані вдень, ані вночі. Особливо вночі. Адже все найцікавіше в світі відбувається тоді, коли темрява огортає землю своїми м'якими чарівними крильми. Саме тоді батьки намагаються вкласти нас, малих, спати якомога раніше, аби сховати від дітей свої дорослі секрети.

Того разу все вказувало на небуденність майбутньої зустрічі, бо тато не брав гармонію. Тобто нас запросили не на свято і співати не планують. Але найдивніше, що татова молодша сестра, тітка Люба, передавала за прошення бабусі, утаємничено стишивши голос:

– Збираємося у мами о сьомій...

– Але ж Ліда не встигне повернутися з роботи. У неї звіт...

– То й добре. Мама наказали твою дружину та наших чоловіків із собою не брати. Це стосується лише нас, Казбанів...

– Куди ж я дітей подіну? Ліда і до дев'ятої може не повернутися. А Оля, ти ж знаєш, без догляду здатна таке утнути!..

– Дітей бери. Мама скучили за онуками. Хай потішають її. А як малих нагодуємо, то вкладемо спати.

– Що ж там сталося?.. – дивувався батько, але сперечатися не став і, залишивши дружині записку, разом зі мною та моїм старшим братом попрямував до своєї матері.

Бабуся нам зраділа. Вона, як звичайно, розпитувала брата-першокласника про успіхи в школі, а мене захочувала розповісти нового віршика – однак слухала розсіяно. Проте зморшки, які промінчиками розбігалися від очей, коли бабця нам лагідно всміхалася, нездатні були приховати тривогу, що прозирала крізь зіниці. Ще й брови раз у раз сходилися на її переніссі, хоч вона і не гнівалася, а просто, замислившись, застигала. Я тоді не стільки помічала все це, скільки відчувала: її щось турбує. Однак під час вечері ані тато, ані тітоньки нічого у своєї матері не питали. Тільки перешіптувалися та напружено поглядали в її бік. По тому я зробила висновок: дорослі також не відають, чому їх запросили в гості, але при дітях говорити про це не хочуть. Тобто бабуся щось приховує... Таємниця!..

Атмосфера того вечора аж просякла хвилюючою загадковістю. Вона примушувала зазвичай галасливих сестер стишувати голоси і спонукала їх якнайшвидше заспокоїти та відправити до ліжка дітей. Проте я наміру спати аж ніяк не мала!

По чорному прямокутнику шторки повзали сріблясті кола від фар: спочатку по діагоналі знизу догори аж на стелю, а потім назад до підвіконня. За вікном бабусиної квартири була кінцева зупинка автобусів, що розверталися на кільці. Їхній гуркіт та рипіння дверей часом заглушували голоси дорослих. Ще й сопіння двоюрідних братів заважало мені підслуховувати, що ж там відбувається за стіною спальні.

Старші брати, яким послали на підлозі, також поснули не відразу. Трохи пововтузилися, штовхаючи один одного п'ятами, а після того заходилися гарчати, аби налякати нас, молодших, що лежали «валетом» у ліжку. Ми удавано, а може, й справді лякалися та з вереском ховалися під ковдру. Цей гармидер хутко зупинила бабуся. Несподівано розчинилися двері – і вона запливла до кімнати у потоці яскравого світла. Всі діти миттєво завмерли. Бабця, незважаючи на безневинно заплющені очі внуків, пошепки побажала доброї ночі, цьомкнула у щічку мене, однісіньку дівчинку серед п'ятьох хлопчиків, і єдину, хто впритул безстрашно дивився на неї. Потім змовницьки підморгнула мені і ледь чутно прошелестіла:

– Граємо?

– Так! – дружно «прокинулися» внуки.

– Кішка здохла... хвіст обліз... – повільно почала бабуся та зненацька вигукнула, підвищивши голос: – Хто промовить – той і з'їсть! А хто засміється – той крові нап'ється!

Та й зачинила двері. У спальні запала сторожка тиша. Брати надзвичайним зусиллям волі стримували